

EDS jaunums: kapitāla pieauguma aprēķina vednis (1/9/20)

Jau kādu laiku Elektroniskās deklarēšanas sistēmā ("EDS") ir pieejams kapitāla pieauguma aprēķina vednis. Šajā rakstā - par to, kādos gadījumos šis vednis izmantojams, un par tā izmantošanas priekšrocībām.

Īss ieskats IIN likuma regulējumā attiecībā uz ienākumiem no kapitāla pieauguma

Saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli," ja fiziska persona gūst ienākumu no kapitāla pieauguma, tai ir pienākums patstāvīgi deklarēt šo ienākumu un aprēķināt 20% IIN, kas būs jāsamaksā budžetā. Šis regulējums attiecas uz ienākumu no tādu kapitāla aktīvu atsavināšanas kā akcijas, kapitāla daļas, ieguldījumu fondu apliecības, intelektuālā īpašuma objekti, virtuālā valūta un nekustamais īpašums (NĪ).

Kapitāla pieauguma vērtība nosakāma šādi:

$$\text{Kapitāla pieaugums} = \text{kapitāla aktīva atsavināšanas cena} - \text{iegādes vērtība} - \text{kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtība kapitāla aktīva turēšanas laikā}$$

Ienākums no NĪ atsavināšanas

NĪ pārdošanas gadījumā kapitāla pieauguma vērtību nav iespējams noteikt tik vienkārši, kā aprakstīts iepriekš. Turklāt IIN likums nosaka vairākus gadījumus, kuros fiziskas personas ienākums no kapitāla aktīvu atsavināšanas ir pilnībā atbrīvots no IIN.

NĪ pārdošanas gadījumā jāvērtē arī citi aspekti, kas var ietekmēt IIN piemērošanas kārtību, piemēram, vai NĪ izmantots saimnieciskajā darbībā, NĪ iegūšanas veids, NĪ veikto ieguldījumu apmērs un attaisnojuma dokumenti.

Ņemot vērā visu minēto, lai atvieglotu ienākuma no NĪ aprēķināšanas kārtību, VID ir ieviesis jaunu rīku, kas pieejams EDS lietotājiem - kapitāla pieauguma aprēķina vednis.

Kapitāla pieauguma aprēķina vednis

Vednis paredzēts, lai, atbildot uz jautājumiem un ievadot tajā informāciju, varētu ērti sagatavot nepieciešamo informāciju vienā darījumā saņemtā ienākuma deklarēšanai.

Ja nepieciešams deklarēt vairākus darījumus, tad par katru darījumu vednis jāaizpilda atsevišķi. Rezultātā varēs noteikt arī par visiem darījumiem iesniedzamo kopējo dokumentu saturu, kā arī kapitāla pieauguma deklarāciju iesniegšanas termiņus.

Katram vednim var piešķirt darījumam atbilstošu informatīvu nosaukumu. Vedni var saglabāt jebkurā aizpildīšanas stadijā un vēlāk labot un papildināt.

Kā lietot vedni?

Lai izmantotu vedni, jāreģistrējas EDS un sadaļā "Mans saraksts" jāizvēlas opcija "Pārskata perioda deklarācija par ienākumu no kapitāla pieauguma – DK veidlapa." Tad jāizvēlas opcija "Sagatavot no vedņa."

Izmantojot vedni, jāatceras, ka tajā ievadītā un saglabātā informācija nav uzskatāma par iesniegtu VID un nav juridiski saistoša. Ja turpmāk vednī ievadītos datus būs jāpārnes uz deklarāciju, tad pēc vedņa aizpildīšanas jāizvēlas opcija "Veikt deklarāciju aprēķinu" un vednī sagatavotā informācija automātiski pārcelsies uz īsto deklarācijas veidlapu. Pēc šīm darbībām jāpārbauda dati un deklarācija būs gatava iesniegšanai.

Kapitāla pieauguma aprēķina vedņa priekšrocības

Vedņa uzdotie jautājumi palīdz pareizi noteikt deklarējamā darījuma veidu un tam atbilstošo attaisnoto izdevumu piemērošanas kārtību, kā arī aprēķināt deklarējamā ienākuma apmēru un noteikt deklarācijas iesniegšanas termiņus. Vednī ievadītos datus var pārnest uz deklarāciju par kapitāla pieaugumu. Vedni var izmantot gan kā palīgriku deklarācijas sagatavošanai, gan lai uzzinātu, vai būs maksājams nodoklis un kāds būs tā apmērs jau pirms darījuma veikšanas.